

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 16 (2009)

Εργογραφία Οδυσσέα Λαμψίδη 1935-2006

Αριάδνη Ραζή

doi: [10.12681/deltiokms.6](https://doi.org/10.12681/deltiokms.6)

Copyright © 2015, Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ραζή Α. (2009). Εργογραφία Οδυσσέα Λαμψίδη 1935-2006. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 16, 81–105. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.6>

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ ΟΔΥΣΣΕΑ ΛΑΜΨΙΔΗ 1935 - 2006*

Συντομογραφίες

ΑΕΚΔ Ἐργεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου

Αθ Ἀθηνᾶ

ΑΒ *Analecta Bollandiana*

ΑSt *Anatolian Studies*

ΑΠ Ἐργεῖον Πόντου

Βησσαρίωνος «εἰς Τραπεζοῦντα»: Ὁδ. Λαμφίδης, «Ὁ “εἰς Τραπεζοῦντα” λόγος τοῦ Βησσαρίωνος» (κριτική ἔκδοσις), ΑΠ 39 (1984), σσ. 3-75

ΒΚ *Bedi Kartlisa. Revue de Kartvélogie* (Παρίσι)

ΒSt *Balkan Studies*

Βυζκ Βυζαντιακά

Βυζ Βυζαντινά

Byz *Byzantion*

ΒΖ *Byzantinische Zeitschrift*

ΔΚΜ Ὁδ. Λαμφίδης, *Δημοσιεύματα περὶ τὴν Χρονικὴν Σύνοψιν Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ* (Ἀθῆναι 1980)

* Ἡ ἐργογραφία τοῦ Ὁδυσσεᾶ Λαμφίδη (8.4.1917-12.7.2006) ἀναπαράγει σχεδὸν ἐκείνην ποῦ δημοσιεύθηκε στὸ τεῦχος *Πανηγυρικοὶ Λόγοι*, ἀρ. 52 τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων (*Ἀναγόρευση τοῦ βυζαντινολόγου Ὁδυσσεᾶ Λαμφίδη σὲ ἐπίτιμο διδάκτορα τῶν Τμημάτων Φιλολογίας καὶ Ἱστορίας-Ἀρχαιολογίας στίς 20 Μαΐου 1998*), συμπληρωμένη μὲ ὅσες ἐργασίες πρόλαβε νὰ ὀλοκληρώσει ὁ Ὁδυσσεᾶς Λαμφίδης μέχρι τὸν θάνατό του. Κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ἴδιου δὲν περιλαμβάνονται βραχύτερες ἐργασίες καὶ κείμενα χωρὶς ἄμεσο ἐρευνητικὸ χαρακτήρα.

- ΔΚΜΣ Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών
 ΔΠ Όδ. Λαμυρίδης, Δημοσιεύματα περί τὸν Ἑλληνικὸν Πόντον καὶ τοὺς Ἑλληνας Ποντίους (Ἀθήναι 1982)
 ΕΕΒΣ Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν
 Ἑλλ Ἑλληνικά
 Θεολ Θεολογία
 ΙΕΕ Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους
 Janssens, *Trébizonde*: Émile Janssens, *Trébizonde en Colchide* (Bruxelles 1969)
 JÖB *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*
 Λασορ Λασογραφία
 ΛΣπ Λακωνικά Σπουδαί
 Μητροπ. Χρῦσανθος, «Ἐκκλησία»: Μητροπολίτης Χρῦσανθος, «Ἡ Ἐκκλησία Τραπεζοῦντος», Ἀρχεῖον Πόντου 4-5 (1933)
 ΝΑθ Νέον Ἀθήναιον
 ΝΕστ Νέα Ἔστια
 ΟΞεν Ὁ Ξενιτέας
 Πλ Πλάτων
 ΠΦ Ποντιακά Φύλλα
 ΤΑθ Τὰ Ἀθηναϊκά
 REB *Revue des Études Byzantines*
 RSBS *Rivista di Studi Bizantini e Slavi*

Α. ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΝΤΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΝΤΙΟΥΣ

Ι. Σὲ περιοδικὰ

- «Zu Bessarions Lobrede auf Trapezunt», *BZ* 35 (1935), σσ. 15-17 [ΔΠ 9-11].
 «Sprachliches zu den Vazelonos-Urkunden», *BZ* 35 (1935), σσ. 18-19 [ΔΠ 15-16].
 «Ποντικόκαστρον - Λεοντόκαστρον», *Ἑλλ* 8 (1935), σ. 353 [ΔΠ 25].
 «Alexis II Empereur de Trébisonde (1297-1330) et l'Église de Rome», *BZ* 36 (1936), σσ. 327-329 [ΔΠ 19-21].
 «Τζέργα», *ΠΦ* Α', τεύχ. 10 (Δεκ. 1936), σ. 5 [ΔΠ 29].
 «Περὶ τῆς Μεσαιωνικῆς γλώσσης τοῦ Πόντου», *ΠΦ* Α', τεύχ. 11 (Ἰαν. 1937), σσ. 14-15 [ΔΠ 32-33].
 «Κανίτου», *ΠΦ* Β', τεύχ. 14 (Ἀπρ. 1937), σ. 58 [ΔΠ 36].
 «Τοπογραφικὰ Τραπεζοῦντος. Ι. Αἰ παρὰ τῷ Julien Bordier πληροφορία»,

- ΠΦ Β', τεύχ. 17-18 (Ιούλ.-Αύγ. 1937), σσ. 245-247· τεύχ. 20 (Οκτ. 1937), σσ. 317-320.
- «Georges Chrysococcus, le médecin, et son œuvre», *BZ* 38 (1938), σσ. 312-22 [ΔΠ 38-48].
- «Πῶς ἠλώθη ἡ Τραπεζοῦς», *ΑΠ* 17 (1952), σσ. 15-54 [ΔΠ 51-90].
- «Γλωσσικά σχόλια εἰς μεσαιωνικά κείμενα τοῦ Πόντου», *ΑΠ* 17 (1952), σσ. 227-238 [ΔΠ 93-104].
- «Ὁ γάμος Δαβίδ τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ κατὰ τὸ Χρονικὸν τοῦ Παναρέτου», *Αθ* 57 (1953), σσ. 365-368 [ΔΠ 107-110].
- «Ἅγιος Εὐγένιος ὁ Τραπεζοῦντιος. Ἀνέκδοτα κείμενα: Α. Τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Εὐγενίου ὑπὸ Ἰωάννου Ξιφιλίνου. Β. Κανὼν εἰς ἅγιον Εὐγένιον ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ. Γ. Ἀωνίουμου κανὼν εἰς ἅγιον Εὐγένιον ἐξ Ἀθηναϊκῶν κωδίκων», *ΑΠ* 18 (1953), σσ. 129-201.
- «Ἡ ἄλωσις τῆς Τραπεζοῦντος ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ὁ Βαρβερινὸς κώδιξ 111», *ΑΠ* 18 (1953), σσ. 297-305 [ΔΠ 113-121].
- «Ὁ βασιλεὺς τῆς Τραπεζοῦντος κατὰ τὸ Χρονικὸν Μιχαῆλ τοῦ Παναρέτου», *ΕΕΒΣ* 23 (1953), σσ. 567-576 [ΔΠ 125-134].
- «Ἀπάντησις εἰς κριτικὴν», *ΑΠ* 19 (1954), σσ. 20-36.
- «Τινὰ περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἰδεῶν Μιχαῆλ τοῦ Παναρέτου», *ΑΠ* 19 (1954), σσ. 37-60 [ΔΠ 137-160].
- «Ὁ Πόντος κατὰ τὸν Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1828-1829», *ΑΠ* 19 (1954), σσ. 226-231 [ΔΠ 162-167].
- «Ἰωάννου Εὐγενικοῦ Ἐκφρασις Τραπεζοῦντος (Χρονολόγησις καὶ ἐκδοσις)», *ΑΠ* 20 (1955), σσ. 3-39 [ΔΠ 171-207].
- «Ἐτυμολογικὰ καὶ σημασιολογικά», *ΑΠ* 20 (1955), σσ. 144-149 [ΔΠ 210-215].
- «Datierung des *Ἐγκώμιον Τραπεζοῦντος* von Kardinal Bessarion», *BZ* 48 (1955), σσ. 291-292 [ΔΠ 217-218].
- «Συμβολὴ εἰς τὸν βίον τῶν Ἀθηναίων μοναχῶν ἰδρυτῶν τῆς μονῆς Σουμελά», *ΤΑθ*, τεύχ. 2 (1956), σσ. 3-12.
- «Διορθωτικὰ εἰς τὸ Χρονικὸν Μιχαῆλ τοῦ Παναρέτου», *ΑΠ* 21 (1956), σσ. 3-25 [ΔΠ 221-243].
- «Κροτῶ - κρατῶ - κρατίζω ἐν τῷ Χρονικῷ Μιχαῆλ τοῦ Παναρέτου», *ΑΠ* 21 (1956) 226-230 [ΔΠ 246-250].
- «La tradition manuscrite de la Chronique de M. Panarétos et l'édition de S. Lampros», *Mélanges offerts à Octave et Melpo Merlier* III (1957), σσ. 93-97 [ΔΠ 253-257].
- «Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ, Ὅποῖον χρῆ εἶναι τὸν πνευματικὸν πατέρα», *ΑΕΚΔ* 12 (1957), σσ. 190-193.

- «Ἡ Χρονικὴ Σύνοψις τοῦ Μανασσῆ καὶ ἐν “ἄσμα τοῦ Γαβρᾶ”», *ΑΠ* 22 (1958), σσ. 199-219 [*ΔΠ* 261-281].
- «Τὸ Ἀκριτικὸν ἔπος καὶ τὸ “ἄσμα τοῦ Γαβρᾶ”», *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 33-38 [*ΔΠ* 285-290].
- «Σύμμεικτα εἰς τὸ Χρονικὸν Μιχαὴλ τοῦ Παναρέτου», *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 39-54 [*ΔΠ* 293-308].
- «Un dialecte qui se meurt : Le dialecte grec du Pont-Euxin (Asie Mineure)», *Communications et Rapports du Premier Congrès International de Dialectologie générale, Louvain du 21 au 25 août, Bruxelles les 26 et 27 août 1960* (Louvain 1964), σσ. 182-186· *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 199-205 [*ΔΠ* 311-317].
- «Ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ κράτους τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν», *ΑΠ* 24 (1961), σσ. 14-34 [*ΔΠ* 322-342].
- «Γεώργιος Χρυσοκόκκης, ὁ ἱατρός», *ΑΠ* 24 (1961), σσ. 38-41 [*ΔΠ* 344-347].
- «Ἡ καταγραφή τῶν διαλεκτικῶν κειμένων τοῦ Πόντου», *ΑΠ* 24 (1961), σσ. 53-75 [*ΔΠ* 351-373].
- «Ἄνθιμος Α. Παπαδόπουλος (1878-1962) (βίος-δραῖσις-ἔργα)», *ΑΠ* 24 (1961), σσ. 291-417.
- «Τὸ Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Ποντικῆς Διαλέκτου», *ΑΠ* 24 (1961), σσ. 418-423.
- «Βιογραφικὰ τῶν ἀδελφῶν Διονυσίου, ἰδρυτοῦ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὅρει μονῆς, καὶ Θεοδοσίου, μητροπολίτου Τραπεζοῦντος», *ΑΕΚΔ* 18 (1963) 101-24.
- «Βίος καὶ πολιτεία ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου, λανθάνων εἰς ἑλληνικὸν παραμῦθιον τοῦ Πόντου», *ΑΕΚΔ* 19 (1964), σσ. 3-17.
- «Ἄ. Ἀ. Παπαδόπουλος (βίος-ἔργα)», *ΑΠ* 26 (*Δεσμός, ἀφιέρωμα εἰς Ἄ. Ἀ. Παπαδόπουλον*) (1964), σσ. 1-18.
- «Où en sommes-nous de l'histoire des Grands Commènes», *Actes du XIIIe Congrès International des Études Byzantines, II* (Βεόград 1964), σσ. 165-169 [*ΔΠ* 377-381].
- «Continuité de langue, continuité ethnographique chez les Grecs du Pont-Euxin (Asie Mineure)», *Proceedings of the Ninth International Congress of Linguists, Cambridge, Mass., 1962* (1964), σσ. 1125-1128 [*ΔΠ* 385-388].
- «Θεματικὰ σχόλια εἰς λαϊκὰς διηγήσεις τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου», *ΑΠ* 26 (1964), σσ. 319-372 [*ΔΠ* 391-444].
- «Nicéas, évêque inconnu de Trébizonde», *BZ* 57 (1964), σσ. 380-381 [*ΔΠ* 451-453].
- «Ἡ Ἀστρονομικὴ Σχολὴ Τραπεζοῦντος», *Ποντιακὴ Φωνή*, φύλ. 7 (Θεσσαλονίκη, 14 Ἰουνίου 1964), σσ. 2-4.
- «Contribution à l'étude des contes populaires des Grecs du Pont-Euxin (Asie Mineure)», *Λαογρ* 22 (1965), σσ. 213-216 [*ΔΠ* 447-450].

- «Ο Πόντος κατά τούς περιηγητάς και τούς ταξιδιώτας εις τούς νεωτέρους χρόνους», *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 3-20 [ΔΠ 457-474].
- «Η μοῖρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Πόντου», *Προσφυγικός Κόσμος*, φύλ. 1788 (Ἀθήναι, 16 Μαΐου 1965), σσ. 2-3.
- «La réminiscence (l'optimisme de la réminiscence) chez les réfugiés Grecs de Pontos et ses conséquences pour l'étude du dialecte pontique», *Zeitschrift für Mundartforschung*, Beihefte, Neue Folge Nr 4, Verhandlungen des Zweiten Internationalen Dialektologenkongresses (1965), σσ. 529-533 [ΔΠ 517-521]. «Ἡ “ἀνάκλησις” εἰς τούς πρόσφυγας Ἑλληνας τοῦ Πόντου καὶ αἱ ἐπιπτώσεις αὐτῆς διὰ τὴν ἔρευναν τῆς ποντικῆς διαλέκτου», *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 3-10 [ΔΠ 525-532].
- «Ποντικά παραμῦθια», *ΑΠ* 27 (1965) 207-43 [ΔΠ 477-513].
- «Le titre Μέγας Κομνηνός (“Grand Comnène”)» (ἀνακοίνωση στὸ 13ο Διεθνὲς Συνέδριον Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ὁξφόρδη 5-10 Σεπτ. 1966), *Byz* 37 (1967), σσ. 114-125.
- «Ἡ γλωσσολογία ἐνώπιον μετοικισθέντος πληθυσμοῦ» (ἀνακοίνωση σταλείσα στὸ 10ο Διεθνὲς Συνέδριον Γλωσσολόγων, Βουκουρέστι 28 Αὐγ.- 2 Σεπτ. 1967), *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 71-83 [ΔΠ 535-547].
- «Συμβολαὶ εἰς τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα Ἀνδρέου τοῦ Λιβαδινοῦ», *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 162-279.
- «Ἀνδρέας Λιβαδιναῖος, λόγιος δημιουργηθεὶς ἐκ παραναγνώσεως», *Festschrift der Schule Athen* (Ἀθήναι 1969), σσ. 65-66.
- «Ἡ προβληματικὴ τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας τοῦ Ποντικοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν», *ΑΠ* 30 (1970), σσ. 3-12.
- «Bessarions Zeugnis über den Titel Μέγας Κομνηνός», *ΑΠ* 30 (1970), σσ. 386-397.
- «Μέγας Κομνηνός - Hohenstaufen», *Byz* 40 (1970), σσ. 543-545.
- «Ἡ Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν Μελετῶν καὶ ἡ συμβολὴ αὐτῆς εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόντου», *Ποντιακὴ Στοὰ* 1 (1971), σσ. 9-32.
- «Περὶ τὴν ἰδρυσιν τοῦ κράτους τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν», *ΑΠ* 31 (1971-72), σσ. 3-18.
- «Οἱ ἐκ τοῦ Πόντου Ἕλληνες κατὰ τὴν πεντηκονταετίαν 1922-1972», *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 3-27. «Οἱ Ἕλληνες Πόντιοι καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι δρᾶσις αὐτῶν κατὰ τὴν πεντηκονταετίαν 1922-1972», *Μικρὰ Ἀσία - Πόντος - Θράκη* (Ἀθήναι 1972) 41-55 (ἔκδοσις Ἐπιτροπῆς Πεντηκονταετηρίδος ἀπὸ τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς).
- καὶ Ἀριάδνη Ραζῆ, «Πίναξ περιεχομένων τοῦ περιοδικοῦ “Ποντιακὰ Φύλλα” (1936-1940)», *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 43-125.
- «Μία παραλλαγή τῆς βιογραφίας ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου», *Βυζ* 6 (1974), σσ. 285-319.

- Πρόλογος εις: Τριανταφύλλου Γεωργιάδου, *Ἐθνική Μοῦσα. Συλλογή δημοδῶν ἁσμάτων. Τραγούδια τοῦ Πόντου* (Ἀθήναι 1974), σσ. 7-14.
- «Ὁ Μικρασιατικὸς Πόντος ἀπὸ τὴν τουρκικὴ κατάρκτηση (1461) ὡς τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰ.», *ΙΕΕ Ι'* (1974), σσ. 180-87.
- «Ὁ Μικρασιατικὸς Πόντος (περίοδος 1669-1820) (Ἐπισκόπησις)», *ΙΕΕ ΙΑ'* (1975), σσ. 230-231.
- «Ἡ Ποντιακὴ Ἴδέα» (Α', Β', Γ', Δ'), *Ποντιακά Νέα*, φύλλα 47, 48, 49, 50 (Θεσσαλονίκη 1975).
- «Πῶς θὰ ὑπάρξῃ ἡ Συνέχεια», *Μικρασιατικὴ Ἥχώ*, φύλ. 173 (Ἀθήνα, Δεκ. 1975), σσ. 1-2 καὶ *Προσφυγικὸς Κόσμος*, φύλ. 2346 (Ἀθήνα, 7 Φεβρ. 1976).
- «Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἑλλήνων Ποντίων εἰς τὴν ἐθνεγεροσίαν τοῦ 1821», *ΑΠ 33* (1975-76), σσ. 3-10.
- «Ἡ ἐκ τῶν "ἀνωτέρω μερῶν" καταγωγὴ Γρηγορίου τοῦ Γαβροᾶ», *ΑΠ 33* (1975-76), σσ. 51-53.
- «Ὁ Ὁρφεὺς εἰς Ποντικὸν παραμῦθιον», *ΑΠ 33* (1975-76), σσ. 54-92.
- «Ἡ Τουρκοκρατία στὸν Μικρασιατικὸ Πόντο 1463-1922», *ΑΠ 33* (1975-76), σσ. 115-208.
- «Λογοτεχνικά κείμενα τῆς Νεοποντιακῆς διαλέκτου», *ΑΠ 33* (1975-76), σσ. 209-242.
- «Ὁ Fallmerayer εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 1842», *ΤΑΘ*, τευχ. 60 (1975), σσ. 20-28.
- «Le dialecte grec du Pont-Euxin (Asie Mineure) comme langue littéraire en Grèce après 1922», *Orbis 25* (1976), σσ. 258-263.
- «Ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Νικαίας καὶ τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν διὰ τὴν κληρονομίαν τῆς Βυζαντινῆς Ἰδέας», *ΑΠ 34* (1977-78), σσ. 3-19· «La rivalité entre l'État des Grands Comnènes et celui de Nicée à propos de l'héritage de l'idée byzantine», *Actes du XVe Congrès International d'Études Byzantines, Athènes, Septembre 1976*, IV. *Histoire, Communications* (Athènes 1980), σσ. 186-191.
- «Ἡ Τουρκοκρατία στὸ Μικρασιατικὸ Πόντο», *ΑΠ 34* (1977-78), σσ. 57-76.
- «Ἡ Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου εἰς τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια», *ΑΠ 34* (1977-78), σσ. 132-154.
- «Ἡ προβληματικὴ περὶ τὴν ἔρευναν τοῦ βίου τοῦ ὁσίου Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε», *Πρακτικά Α' Λακωνικοῦ Συνεδρίου, Σπάρτη-Γύθειον 7-11 Ὀκτ. 1977, Λακωνικαὶ Σπουδαὶ Δ' - Πρακτικά Α'* (1979), σσ. 99-104.
- «La Mer Noire Byzantine», *12ο Συμπόσιο Βυζαντινῶν Σπουδῶν, «Μαύρη Θάλασσα», Birmingham 18-20 Μαρτίου 1978, ΑΠ 35* (1979), σσ. 363-369.
- «Μιά πεντηκονταετία (1927-1977)», *ΑΠ 36* (1980), σσ. 3-7.
- «Ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ βίου τοῦ ὁσίου Νίκωνος κατὰ τὸν Barber. 583», *ΑΠ 37* (1982), σσ. 3-15.

- «Περὶ τὸ ἐγκώμιον “εἰς Τραπεζοῦντα” τοῦ Βησσαρίωνος», *ΑΠ* 37 (1982), σσ. 153-184.
- «L'éloge de Trébizonde de Bessarion» (XVI. Internationaler Byzantinistenkongress, Wien 4-9. Okt. 1981), *Akten* II/3, *JÖB* 32-3 (1981), σσ. 121-127.
- «Τὸ ἀξιόπιστον τῆς ἐπιστολῆς Δαβὶδ Α' Μεγάλου Κομνηνοῦ καὶ τὸ ἐγκώμιον Τραπεζοῦντος τοῦ Βησσαρίωνος», *Βυζκ* 2 (1982), σσ. 55-60.
- «Λόγιες πηγές στὰ ποντιακὰ παραμῦθια», *Πρακτικά Α' Συμποσίου Ποντιακῆς Λαογραφίας, Ἀθῆναι 12-15.6.1981*, *ΑΠ* 38 (1983), σσ. 781-785.
- «Ὁ καταληκτικὸς ρυθμὸς τῶν προτάσεων εἰς τὸ ἐγκώμιον Τραπεζοῦντος τοῦ Βησσαρίωνος», *Βυζ* 12 (1983), σσ. 227-231.
- «Ὁ “εἰς Τραπεζοῦντα” λόγος τοῦ Βησσαρίωνος» (κριτικὴ ἔκδοσις), *ΑΠ* 39 (1984), σσ. 3-75.
- «Grand Comnène Paléologue», *REB* 42 (1984), σσ. 225-28.
- «Ansiedlung von Russen im mittelalterlichen Pontos (Kleinasien)», *ΑΠ* 40 (1985), σσ. 3-6.
- «Τὸ χροσόμαλλον δέρας - μῦθος καὶ ἀλήθεια», *ΑΠ* 40 (1985), σσ. 7-10.
- «Τρία σημεῖα τῆς “Δημοκρατίας τοῦ Πόντου”», *ΑΠ* 40 (1985), σσ. 241-248.
- «Ὁ βίος τῶν ὁσίων ἰδρυτῶν τῆς μονῆς Σουμελᾶ κατὰ τὸν Νεόφυτον Κουσοκαλυβίτην», *ΑΠ* 40 (1985), σσ. 280-292.
- «Die von Akakios Sabbaites erdichtete Biographie der Gründer des Klosters Panajia Soumela», *AB* 104 (1986), σσ. 127-129.
- «Ἡ διασκευὴ τοῦ βίου τῶν ἰδρυτῶν τῆς μονῆς Σουμελᾶ κατὰ Παρθένιον Μεταξόπουλον καὶ Νεόφυτον Κουσοκαλυβίτην», *ΑΠ* 41 (1987), σσ. 3-50.
- «Δύο προγενέστερα τῆς “Διασκευῆς” μορφαὶ τοῦ ἱστορικοῦ τῆς ἰδρύσεως τῆς μονῆς Σουμελᾶ», Μέρος I, *ΑΠ* 41 (1987), σσ. 221-29.
- καὶ Fl. Marinescu, «Δύο προγενέστερα...», Μέρος II, *ΑΠ* 41 (1987), σσ. 230-39.
- «Καὶ πάλιν τὸ ἔθνικόν “Ποντικός”», *Ὀνόματα, Revue Onomastique* 11 (1987), σσ. 90-91.
- «Ἡ γνῶσις τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων Ποντίων εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη», *ΟΞεν* 2 (1987), σσ. 8-11.
- «Εὐξείνου Πόντος - Μαύρη Θάλασσα», *ΟΞεν* 3 (1987), σσ. 9-14.
- «Προσφυγισμὸς - Ποντιακὴ λογοτεχνία», *ΟΞεν* 4 (1987), σσ. 7-17.
- «Πόντος - Γεωγραφικὸς χῶρος - Πόντιος ἢ Ποντικός», *ΟΞεν* 5 (1988), σσ. 10-14.
- «Ἰδρυση ἀποικιῶν - Ἰωνικὴ ἐπίδραση καὶ ποντιακὴ διάλεκτος», *ΟΞεν* 6 (1988), σσ. 11-16.
- «Ἑλληνικὲς πόλεις στὸν Πόντο μετὰ τὸν 8ο π.Χ. αἰ.», *ΟΞεν* 7 (1988), σσ. 5-17.
- «Ἀρκαδικὴ Τραπεζοῦς - Ποντικὴ Τραπεζοῦς», *Πρακτικά Β' Τοπικοῦ Συνεδρίου Ἀρκαδικῶν Σπουδῶν, Τεγέα-Τρίπολις 11-14 Νοεμβρίου 1988*,

- Τιμητικός τόμος εις Γεώργιον Μερίκαν*, Έταιρεία Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, Ἀθήνα 1990, σσ. 115-120.
- «Πῶς τὸ Βυζαντινὸν Κράτος εἶδε τὸ Κράτος τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν (1204-1453)», *ΔΚΜΣ* 8 (1990-1991), σσ. 13-21.
- «Ὁ ἑλληνικὸς προσφυγισμὸς τοῦ 1922. Α'. Γεγονότα, μῆμες καὶ σκέψεις ἐπὶκαιρες. Β'. Θέματα γιὰ ἔρευνα, ἐπεξεργασία καὶ μελέτη», *ΟΞεν* 13 (1993), σσ. 9-39.
- «Δημοτικιστὴς καὶ φίλος τοῦ Κωνσταντίνου Χατζόπουλου ὁ Μητροπολίτης Χρῦσανθος», *Νεστ* 137, τεῦχ. 1629 (1995), σσ. 661-668.
- «Συμπληρωματικὰ γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Χρῦσανθο», *Νεστ* 138, τεῦχ. 1638 (1995), σσ. 1312-1313.
- «Γ. Σκληρὸς καὶ μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος Φιλιππίδης», *Τὰ Ἱστορικά*, τεῦχ. 23 (Δεκέμβριος 1995), σσ. 351-368.
- «Μιά νέα πηγὴ ἱστορίας - Οἱ βιογραφικὲς ἀναμνήσεις τοῦ μητροπολίτη Τραπεζοῦντος Χρῦσανθου», *ΔΚΜΣ* 11 (1995-1996), σσ. 239-267.
- «Τὸ περιοδικὸ τῆς Τραπεζοῦντας "Οἱ Κομνηνοί"», Α. Παρουσίαση, ἀξιολόγησι. Β. Περιεχόμενα», *ΔΚΜΣ* 11 (1995-1996), σσ. 137-181.
- «Ὁ Πόντος στὴν ἀρχαιότητα. Ὁ βυζαντινὸς Πόντος. Ὁ Πόντος στὴν Τουρκοκρατία. Ἀπὸ τὴν κατάληψη τῆς Τραπεζοῦντας ὡς τὸν 18ο αἰ.», *Ἡ Καθημερινή*, Ἑπτὰ Ἡμέρες 19.5.1996 (ἀφιέρωμα στὸν Πόντο).
- «Ἀνατολικὸς Πόντος - στρατηγικὸς χῶρος» (Ἀνακοίνωση στὸ Συμπόσιο «Ἡ Βυζαντινὴ Μικρὰ Ἀσία», Ἀθήνα, Μάιος 1997), *Πρακτικὰ* (Ἀθήνα 1998), σσ. 173-177.
- «Συνεχὴς ἢ παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὸ μικρασιατικὸ Πόντο. Παράγοντες ποὺ συνέβαλαν στὴν ἐπιβίωσή του», Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων, Φιλοσοφικὴ Σχολή: *Πανηγυρικοὶ Λόγοι* ἀρ. 52, Ἰωάννινα 1998, σσ. 33-68.
- «Ἡ Κερασοῦντα τὸ 1911. Ἐντυπώσεις τοῦ Γάλλου Jean Leune», *Δωδώνη: Ἱστορία καὶ Ἀρχαιολογία ΚΖ'*, τεῦχ. 1 (1998) [1999], σσ. 247-280.
- «Ἡ πρώτη ἐκδήλωση (1.10.1917) γιὰ αὐτονομία - ἀνεξαρτησία τοῦ ἑλληνικοῦ μικρασιατικοῦ Πόντου», *Δωδώνη: Ἱστορία καὶ Ἀρχαιολογία ΚΘ'* (2000), σσ. 95-112.
- «Ἅγιος Θεόδωρος Γαβροῦς», *Θεολογία* 71 (2000), σσ. 224-244.
- «Ἀποστολικὸς κηρυγματικὸς μοναχισμὸς (Ἡ δράση τοῦ δόσιου Νίκωνα τοῦ Μετανοεῖτε)», (Ἀνακοίνωση στὸ Συμπόσιο *Ὁ μοναχισμὸς στὴν Πελοπόννησο 4ος-15ος αἰ.*, Αἶγιο, 5-6 Μαΐου 2000), *Πρακτικὰ*, Ἀθήνα 2004, σσ. 17-27.
- «Ἡ ἱστορικότητα σὲ ἀγιολογικὰ κείμενα τῆς ποντιακῆς περιοχῆς» (Ἀνακοίνωση στὸ Συμπόσιο *Ἡρώες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Οἱ νέοι ἄγιοι, 8ος-16ος αἰ.*, Ἀθήνα 25-28 Νοεμβρίου 1999), *Πρακτικὰ*, Ἀθήνα 2004, σσ. 65-89.

II. Αὐτοτελῆ δημοσιεύματα

- Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πόντου ὑπὸ τοὺς Τούρκους (1461-1922). Α'. Πολιτικὴ Ἱστορία, Ἀθήναι 1957, 96σ.
- Μιχαὴλ τοῦ Παναρέτου *Περὶ τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν* (εἰσαγωγή - ἔκδοσις - σχόλια), Ἀθήναι 1958, 128σ.
- Μνήμη Αὐτοκρατορίας Μεγάλων Κομνηνῶν (1461-1961)* (σύνταξις, πρόλογος καὶ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως), Ἀθήναι 1961, 32σ.
- Ἡ ἔμπορικὴ σημασία τῆς Ποντικῆς Τραπεζοῦντος*, Ἀθήναι 1963, 42σ.
- Μνήμη Ἑλλήνων Προσφύγων τοῦ 1922*, Ἀθήναι, ἐκδόσεις «Ἐνώσεως Σμυρναίων» ἀρ. 18, 1970, 33σ.
- Ἀνδρέου Λιβαδηνοῦ Βίος καὶ Ἔργα*, Ἀθήναι 1975, 309σ.
- καὶ Ἀριάδνη Ραζῆ, *Εὔρετήριον ἀπεικονίσεων καὶ φωτογραφιῶν τοῦ Πόντου καὶ τῶν Ἑλλήνων Ποντίων*, Ἀθήναι 1977, 309σ.
- Μελωδία δημοδῶν ἁματῶν καὶ χορῶν τῶν Ἑλλήνων Ποντίων*, Ἀθήναι 1977, 261σ.
- Γύρω στὸ Ποντιακὸ Θέατρο. Ὑπόστασις καὶ ἱστορία του (1922-1972)*, Ἀθήναι 1978, 231σ., με Παράρτημα φωτογραφιῶν.
- Ὁ ἐκ Πόντου ὄσιος Νίκων ὁ Μετανοεῖτε* (κείμενα-σχόλια), Ἀθήναι 1982, 520σ.
- Δημοσιεύματα περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Πόντων καὶ τοὺς Ἕλληνας Ποντίους*, Α', Ἀθήναι 1982, 555σ.
- Ἅγιος Εὐγένιος, ὁ πολιοῦχος τῆς Τραπεζοῦντος*, Ἀθήναι 1984, 164σ.
- καὶ Γιάννης Ταῦγανίδης, *Οἱ οἰκισμοὶ τῶν Ἑλλήνων στὸ Μικρασιατικὸ Πόντο τὸ 1920*, Ἀθήνα 1989.
- Κωνσταντίνου Θεοτόκη, Ἀνέκδοτα κείμενα γὰρ τὸν Πόντο. Ἀνατύπωση ἀπὸ τὸ περιοδικὸ ΟΞεν 14 (1996), 123σ.*
- καὶ Ἀχιλλέας Λαμτζίδης, *Συμβολὴ στὴ δημογραφία τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐνορίας Ὑπαπαντῆς τῆς Τραπεζοῦντος (1920-1923)*, Ἀθήνα, Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, 1997, 251σ.
- Ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ Πόντου μετὰ τὸ 1880. Κείμενα καὶ Ἕλληνες φορεῖς*, Ἀνάτυπο ἀπὸ ΟΞεν 15 (1999), σσ. 9-183.
- Δύο τραπεζοντιακὰ φυλλάδια κατὰ Χρυσάνθου, μητροπολίτη Τραπεζοῦντος, καὶ τῆς πολιτείας του (1920, 1921)*. Ἀνάτυπο ἀπὸ Δωδώνη: *Ἱστορία καὶ Ἀρχαιολογία ΚΗ'* (1999), σσ. 5-218.
- Προσπάθειες στρατιωτικῆς ὀργανώσεως τῶν Ἑλληνοποντίων (25 Ἀπριλίου 1919 - 5 Ἀπριλίου 1920)*. Νέα ἔκδοσις τῆς Ἐκθέσεως Δ. Καθενιώτη. Ἀνάτυπο ἀπὸ Δωδώνη: *Ἱστορία καὶ Ἀρχαιολογία ΛΑ'* (2002), σσ. 7-222.
- «Οἱ Ἕλληνες στὸ Μικρασιατικὸ Πόντο». Εἰσαγωγή στὸν Γ' τόμο τῆς σειρᾶς Ἐξοδος τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν (ὑπὸ ἐκδοσῇ).

Β. ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΟΣΜΟ

I. Σέ *περιοδικά* (Από τὰ δημοσιεύματα ποὺ ἀναγράφονται στὸ Μέρος Α πολλὰ ἀναφέρονται καὶ στὸν βυζαντινὸ κόσμο.)

«Ὁ Παχώμιος Ρουσάνος καὶ ὁ βίος τῶν συγχρόνων του», *ΕΕΒΣ* 13 (1937), σσ. 385-392.

«Κυβομαντεία», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), σσ. 185-194.

«Τινὰ περὶ ἀνωρύμων λιβέλλων ἐν Βυζαντίῳ», *ΕΕΒΣ* 18 (1948), σσ. 144-152.

«Ὁ Μιχαὴλ Ψελλὸς ὡς πηγὴ τῆς “Ἐπιτομῆς” τοῦ Ἰωάννου Ζωναρᾶ», *ΕΕΒΣ* 19 (1949), σσ. 170-188.

«Φιλολογικὰ εἰς τὴν Χρονικὴν Σύνοψιν Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), σσ. 163-173 [*ΔΚΜ* 9-19].

«Σχόλια εἰς τὸν ὡς Δελφικὸν φερόμενον χρησμὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἰουλιανόν», *Πλ* 9 (1957), σσ. 133-135.

«Ἡ ἀπονομὴ χάριτος εἰς τὸ Βυζάντιον», *Ραδάμανθυς* 42, τεύχ. 676 (Ἀθῆναι 1957), σσ. 19-21.

«Οἱ Ἀθηναῖκοι κώδικες τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *ΤΑΘ*, τεύχ. 13 (1959), σσ. 17-33 [*ΔΚΜ* 47-63].

«Ἱστορία τῆς κριτικῆς τοῦ κεμένου καὶ τῶν ἐκδόσεων τῆς Χρονικῆς Συνόψεως τοῦ Κ. Μανασσῆ», *Ὁ Βιβλιόφιλος* 13, τεύχ. 1-2 (1959), σσ. 3-8 [*ΔΚΜ* 67-72].

«Ἡ Χρονικὴ Σύνοψις τοῦ Κ. Μανασσῆ κατὰ τὸν Bodl. Baroc. 18», *Πλ* 11 (1959), σσ. 310-356 [*ΔΚΜ* 75-121].

«Μυθιστορηματικὴ διήγησις περὶ τῆς Θεοδώρας», *ΝΑΘ* 3 (1959-60) 17-23 [*ΔΚΜ* 125-31].

«Τὰ ἐν Σάμῳ χειρόγραφα», *ΑΕΚΔ* 15 (1960), σσ. 39-48.

«Notes sur quelques manuscrits de la Chronique de Manassès», *Akten des XI. Internationalen Byzantinisten-Kongresses, München 1958* (München 1960), σσ. 295-301 [*ΔΚΜ* 133-139].

«Ἡ Χρονικὴ Σύνοψις τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ καὶ ἡ Ἐπιτομὴ Ἰωάννου τοῦ Ζωναρᾶ», *ΝΑΘ* 4 (1963), σσ. 3-20 [*ΔΚΜ* 143-160].

«Ὁ Ἀθηναῖκός κώδιξ 1207 τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πλ* 15 (1963), σσ. 71-86 [*ΔΚΜ* 163-178].

«L'édition critique de la Chronique de Constantin Manassès», *Actes du XIIe Congrès International des Études Byzantines, Ochrde, 10-16 sept. 1961, II* (Βέογραδ 1964), σσ. 373-377 [*ΔΚΜ* 181-185].

- «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης (Ἀνέκδοτα κείμενα ἐκ Παρισινῶν κωδίκων)», *Πλ* 16 (1964), σσ. 259-303.
- «Νέα ἀνάγνωσις τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐγγράφων διὰ τὴν Νέαν Μονὴν Χίου ἐκ τοῦ Σαμιακοῦ κώδικος», *ΑΕΚΑ* 19 (1964), σσ. 170-176.
- «Ἀνέκδοτα ἕμνογραφικὰ ἔργα Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ», *ΝΑθ* 5 (1964-66), σσ. 5-26.
- «Beitrag zur "akustischen" Metrik in der Chronik von Ephraem», *Byz* 35 (1965), σσ. 482-494.
- «Ἀναμνήσεις ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων εἰς τὴν Χροنيκὴν Σύνοψιν Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πλ* 17 (1965), σσ. 186-192 [ΔΚΜ 189-195].
- «Der Vaticanus graecus 1003 - Chronik des Ephraem», *Polychronion - Festschrift F. Dölger zum 75. Geburtstag* (Heidelberg 1966), σσ. 351-357.
- «Une nouvelle version de la vie de St. Barbaros», *Πλ* 18 (1966), σσ. 40-56.
- «Βατικανοὶ κώδικες περιέχοντες τὸν βίον ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου», *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 3-36.
- «Ὁ βίος ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου καὶ ἡ τούτου παραλλαγή γ'», *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 37-71.
- «Ἡ "ἀκουστικὴ" μετρικὴ τοῦ δεκαπεντασυλλάβου ἐν τῇ Χροنيκῇ Συνόψει Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πλ* 19 (1967), σσ. 315-327 [ΔΚΜ 199-211].
- «Über Romanos den Meloden - Ein unveröffentlichter hagiographischer Text», *BZ* 61 (1968), σσ. 36-39.
- «Τρεῖς παραλλαγὰὶ ψυχοφελοῦς διηγήσεως», *Πλ* 20 (1968), σσ. 297-306.
- «Κωνσταντῖνος Μανασσῆς καὶ Καισάριος Δαπόντες», *Παρονασός* 11 (1969), σσ. 84-88 [ΔΚΜ 214-218].
- «Beitrag zur Biographie des Georgios Paläologos des Megas Hetäreiarches», *Byz* 40 (1970), σσ. 393-407.
- «Nochmal der Name Akominatos», *BZ* 64 (1971), σσ. 26-27.
- «Τὸ λεξιλόγιον τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ ἐν τῇ Χροنيκῇ Συνόψει», *Πλ* 23 (1971), σσ. 254-277 [ΔΚΜ 245-268].
- «Σχόλια εἰς τὴν "ἀκουστικὴν" μετρικὴν Βυζαντινῶν στιχοιουργῶν ἱαμβικοῦ τριμέτρου», *ΑΠ* 31 (1971-72), σσ. 235-340.
- «Estado bizantino o Estado de Constantinopla? Bizantion», *Nea Hellas*, No 2 (Santiago, Chile, 1972), σσ. 67-70.
- «Eine cypriotische Handschrift der Chronik von K. Manasses», *Πρακτικὰ τοῦ Πρώτου Διεθνοῦς Κυπριολογικοῦ Συνεδρίου, Κύπρος 1968*, Β' (Λευκωσία 1972), σσ. 121-141 [ΔΚΜ 221-241].
- «Ἡ "ἀκουστικὴ" μετρικὴ εἰς τοὺς στίχους Νικολάου τοῦ Μουζάλωνος», *Βυζ* 4 (1972), σσ. 359-372.

- «Περιγραφή υιοθεσίας ἐν ἀγιολογικῷ κειμένῳ», *ΑΕΚΑ* 27, τευχ. 1-2 (1972), σσ. 43-50.
- «Μικρὰ συμβολὴ εἰς τὰς παραστάσεις ἀρχαίων φιλοσόφων εἰς ἐκκλησίας», *Θεολ* 44 (1973), σσ. 351-354.
- «“Σύνηθες θαῦμα” καὶ ἐν Ἐπτανησίᾳ Παμφυλίας», *Θεολ* 44 (1973) 678-84.
- «Τὰ ὀνόματα ἐν τῷ λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πλ* 25 (1973), σσ. 19-70 [ΔΚΜ 355-406].
- «Τὰ ῥήματα ἐν τῷ λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Βυζ* 5 (1973), σσ. 189-268 [ΔΚΜ 273-352].
- «Σχόλιον εἰς ἀνέκδοτον ποίημα Μ. Φιλῆ», *Ελλ* 26 (1973), σ. 113.
- «Ennius - Αἴνιος», *Byz* 43 (1973), σσ. 510-511.
- «Τὰ ὀνόματα ἐν τῷ λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πλ* 26 (1974), σσ. 209-222 [ΔΚΜ 409-422].
- «Τὰ ὀνόματα ἐν τῷ λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πλ* 27 (1975), σσ. 51-89 [ΔΚΜ 425-463].
- «Ein unbekannter Kunstgriff des Nikephoros Phokas bei der Landung auf Chandax (Kreta), 960», *BZ* 69 (1976), σσ. 9-12.
- «Zum Zosimos, *Ἱστορία Νέα*, I, XXXIV, 3», *Byz* 46 (1976), σσ. 427-428.
- «Τὰ ἐπιρῥήματα ἐν τῷ λεξιλογίῳ τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Στερεοελλαδικῶν Μελετῶν* 6 (1976-77), σσ. 90-98 [ΔΚΜ 466-44].
- «Classicisme et tendances populaires dans la Chronique d’Ephraem (XIVe s.)», *XIVe Congrès International des Études Byzantines, Bucarest 6-12 Sept. 1971, Résumés - Communications* 37-42: «Ὁ κλασικισμὸς καὶ αἱ λαϊκαὶ τάσεις εἰς τὴν Χρονογραφίαν τοῦ Ἐφραίμ (14ος αἰών)», *Βυζ* 9 (1977), σσ. 115-121.
- «Wunderbare Rettung des Theodoros Laskaris durch den Erzengel Michael», *JÖB* 26 (1977), σσ. 125-127.
- «Zu eliminierende Handschriften der Chronike Synopsis von Konstantinos Manasses. Erste Auswahl», *Πλ* 32 (1980), σσ. 131-135.
- «Ἀνέκδοτον κείμενον περὶ τοῦ ἁγίου Λαζάρου Γαλησιώτου», *Θεολ* 53 (1982), σσ. 158-177.
- «Δύο μετὰ ὑφαντῶν στίχων βυζαντινὰ σχηματικὰ ποιήματα», *Θεολ* 53 (1982), σσ. 1143-1149.
- «Οἱ χρονολογικοὶ στίχοι τῆς Χρονικῆς Συνόψεως τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ», *RSBS* 2, σσ. (1982), σσ. 25-39.
- «Das Wunder des heiligen Ioannikios in der Kirche des Evangelisten Johannes in Ephesos», *AB* 100 (1982), σσ. 429-430.

- «Die angeblich von K. Manasses stammenden 78 neuen Chronikverse», *BZ* 76 (1983), σσ. 10-14.
- «Μικρά συμβολή διά τήν ἔρευναν τῆς “Ἀνωνύμου Βυζαντινῆς Χρονογραφίας”», *Μνημοσύνη* 9 (1982-84), σσ. 225-54.
- «Die vier Handschriften der Ausgaben der Chronike Synopsis von K. Manasses», *Byz* 53 (1983), σσ. 654-659.
- «Collectanea Planudea und die Chronike Synopsis von K. Manasses», *BZ* 77 (1984), σσ. 1-2.
- «Zur Sebastokratorissa Eirene», *JÖB* 34 (1984), σσ. 91-105.
- «Παραμεριστέοι κώδικες τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ διά τήν κριτικὴν ἔκδοσιν ταύτης. Ἐπιλογή δευτέρα», *Ελλ* 35 (1984), σσ. 74-89.
- «Les “Gnomologia” tirés de la Chronique de K. Manassès», *Byz* 55 (1985), σσ. 118-145.
- «Στίχοι τῆς “Χρονικῆς Συνόψεως” τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ εἰς παραλλαγὴν τῆς “Ἀνωνύμου Βυζαντινῆς Χρονογραφίας”», *Βυζ* 13 (*Δώρημα στὸν Ἰ. Καραγιαννόπουλο*) (1985), σσ. 481-485.
- «Κώδικες τῆς Χρονικῆς Συνόψεως (ΧΣ) τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ παραμεριστέοι διά τήν κριτικὴν ἔκδοσιν ταύτης. Ἐπιλογή τρίτη», *Πλ* 37 (1985), σσ. 224-238.
- «Ἐπώνυμοι γραφεῖς κωδίκων τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ», *Πελοποννησιακά* 16 (*Φίλιον δώρημα εἰς τὸν Τάσον Ἀθ. Γριτσόπουλον*) (1985-86), σσ. 43-53.
- «Ἡ διά τοῦ βιβλίου τοῦ Εὐαγγελίου μαντική», *Λαογρ* 33 (1986), σσ. 439-440.
- «Kurzer Kommentar zur Kleinchronik 6», *JÖB* 37 (1987), σσ. 201-203.
- «Verse des Konstantinos Manasses über Darius I.», *BZ* 80 (1987), σσ. 334-335.
- «Ἐἰς τὴν μεγάλην πόλιν κολώνειαν τὴν Κόρινθον», *Πρακτικά Γ Διεθνoῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, Καλαμάτα, Σεπτέμβριος 1985*, τόμ. Β' (1987-88), σσ. 322-324.
- «Zur Biographie von K. Manasses und zu seiner Chronike Synopsis (CS)», *Byz* 58 (1988), σσ. 97-111.
- «Ἀντὶ Μίδας γραπτέον μύδας», *Ὄνόματα, Revue Onomastique* 12 (1988), σσ. 292-295.
- «Ergänzung zum Kommentar zu Zosimos *Νέα Ἱστορία*, A XXXIII», *ΑΠ* 42 (1988-89) 230-39.
- «Ἐνα Ἄνδριακὸ χειρόγραφο στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Λονδίνου», *Θεολ* 60 (1989), σσ. 167-175.
- «Εἰς Ζωναράν XVI,10,15-16, ἔκδοσις Βόννης III, 433,3-6», *Τόμος τιμητικὸς Κ. Ν. Τριανταφυλλοῦ*, Πάτρα 1990, σσ. 117-18.

- «Ειδήσεις διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατάστασιν τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 13ου αἰ. (κατὰ τὸν ὑπὸ Ἀκακίου Σαββαΐτου βίον τῶν ἰδρυτῶν τῆς μονῆς Σουμελᾶ)», *Θεολ* 61 (1990), σσ. 688-697.
- «Σχόλιον εἰς βίον ἁγίου Θεοκλήτου (28,32-29,10)», *Λακωνικαὶ Σπουδαὶ* 10 (*Θησαύρισμα Ἀριστεῖον Πνευματικὸν εἰς τὸν Δικαῖον Β. Βαγιακᾶνον*) (1990), σσ. 496-98.
- «Der vollständige Text der Ἐκφρασις γῆς von Konstantinos Manasses», *JÖB* 41 (1991), σσ. 189-205.
- «Πῶς εἰσάγουσιν εἰς τὰ κείμενά των οἱ εἰσηγηταὶ τῶν κανόνων τὰς εἰδήσεις διὰ τὸν σύγχρονόν των κόσμον», *Πρακτικὰ Διεθνoῦς Συμποσίου «Τὸ Βυζάντιο κατὰ τὸν 12ο αἰ.»*, Ἀθήνα, Ὀκτώβριος 1989, Ἀθήνα, ἔκδοσις Ἐταιρείας Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Μελετῶν, 1991, σσ. 211-227.
- «Πρὸς παραμερισμὸν κώδικες τῆς Χρονικῆς Συνόψεως Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ γιὰ τὴν κριτικὴ ἔκδοσὴ τῆς. Ἐπιλογὴ τετάρτη», *Βυζ* 12 (1992), σσ. 355-384.
- «Ἡ ἔκφρασις γνώμης στὸ Βυζαντινὸ κράτος», *Πρακτικὰ τοῦ Β' Διεθνoῦς Συμποσίου «Ἡ ἐπικοινωνία στὸ Βυζάντιο»*, Ἀθήνα, Ὀκτώβριος 1990, Ἀθήνα, ΕΙΕ - Κέντρο Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν, 1993, σσ. 57-65.
- «“Ἡθικὸν ποίημα” καὶ Σύνοψις Χρονικὴ τοῦ Κ. Μανασσῆ», *Βυζ* 17 (1994), σσ. 71-73.
- «Ein unbekanntes vocabulum marginale», *JÖB* 45 (1995), σσ. 75-78.
- «La mémoire de Constantin Deyanovitch dans une église de Trébizonde?», *Πρακτικὰ Διεθνoῦς Συμποσίου «Βυζάντιο καὶ Σερβία κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα»*, Ἀθήνα, 12-14 Νοεμβρίου 1993, Ἀθήνα 1996, σσ. 209-211.
- «Die Entblößung der Muse Kalliope in einem byzantinischen Epigramm», *JÖB* 47 (1997), σσ. 107-110
- «Σχόλια καὶ παρατηρήσεις. Α. Στὸ χειρόγραφο D τοῦ κώδικα 154 Διονυσίου. Β. Στὰ ἁγιολογικὰ κείμενα Κ. Λουκάτη καὶ Ἰ. Εἰφιλίνου (ἔκδ. J. O. Rosenqvist)», *Δωδώνη: Φιλολογία* 28 (1998), σσ. 7-53.
- «Die Monodie von Leon Megistos auf Georgios Palaiologos Megas Hetäreiar-ches», *JÖB* 49 (1999), σσ. 113-142.
- «Ὁ Ἀθηναῖκός κώδικας 1217. α. Τὰ περιεχόμενα τῶν φ. 148r-177r. β. Τὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ Διήγησι γιὰ τὴν κτίσι τῆς Ἁγίας Σοφίας», *Δωδώνη: Φιλολογία* 29 (2000), σσ. 191-235.
- «Ein astronomischer Text von Nikephoros Blemmydes in der Kontroverse um das Filioque (1285). Ist es ein Plagiat?», *BZ* 95 (2002), σσ. 71-83.
- «Zwei Fragmente der Dioptra des Philippos Monotropos im Atheniensis 1217», *JÖB* 52 (2002), σσ. 197-220.

- «Μετά από θαυματουργή ενέργεια διάσωση και μεταφορά νεκρών σωμάτων μαρτύρων», *Δωδώνη: Φιλολογία* 33 (2004), σσ. 57-74.
- «Das Martyrium des Bischofs von Smyrna Polykarpos: indirekte Quelle des von Xiphilinos verfassten Martyriums des heiligen Eugenios?», *Byz* 75 (2005), σσ. 373-382.
- «Πολυσύλλαβες προθέσεις στη Σύνοψη Χρονική του Κ. Μανασσή», *Βυζ* 24 (2004), σσ. 43-56. (Ο συγγραφέας ετοίμαζε ένα διορθωτικό και συμπληρωματικό κείμενο της εργασίας αυτής, που όμως δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει.)

II. Αυτότελη δημοσιεύματα

- Πρόλογος και μετάφρασις: Fr. Dölger, *Εἷς κατὰ τὸν 16ον αἰ. νοθευτῆς κειμένων καὶ ἐγγράφων, ὁ Μονεμβασίας Μακάριος ὁ Μελισσηνός* («Ein literarischer und diplomatischer Fälscher des 16. Jahrhunderts, Metropolit Makarios von Monembasia», στὸ *Otto Glauing* zum 60. Geburtstag. *Festgabe aus Wissenschaft und Bibliothek* 1936), Ἀθήνα 1938, 22σ.
- Ἡ ποιητὴ τῆς τυφλώσεως παρὰ Βυζαντινοῖς*, Ἀθήνα 1949, 76σ.
- Ἡ Χρονογραφία τοῦ Ψελλοῦ πηγὴ τῆς Ἐπιτομῆς τοῦ Ζωναρά*, Ἀθήνα 1951, 36σ.
- Πρόλογος καὶ ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Ἰ. Β. Παπαδοπούλου, *Αἱ περὶ τοῦ Γεωργίου Φραντζῆ διατριβαί*, Ἀθήνα 1957, 127σ.
- Beiträge zum byzantinischen Chronisten Ephraem und zu seiner Chronik*, Athen 1972, 238σ.
- Δημοσιεύματα περὶ τὴν Χρονικὴν Σύνοψιν Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσή*, Ἀθήνα 1980, 473σ.
- Ἐφραίμ τοῦ Αἰνίου Χρονογραφία* (κείμενο-μετάφραση-σχόλια), Τόμοι Α' (Ἀθήνα 1984), Β' (Ἀθήνα 1985), 16*σ. (Πρόλογος) + 309σ. [κείμενο 309 + μετάφραση καὶ σχόλια 309] + 116σ. (λεξιλόγιο καὶ εὔρετήρια) (ἔκδοση Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν).
- Ephraem Aenii Historia Chronica*. *Corpus Fontium Historiae Byzantinae*, 27, Series Atheniensis, Athenis 1990, LX + 456σ. (ἔκδοση Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν).
- Constantini Manassis Breviarium Chronicum*. *Corpus Fontium Historiae Byzantinae*, 36, Series Atheniensis, Athenis 1996, 2 τόμοι, CLIX+358 καὶ 172 σ. (ἔκδοση Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν).
- Κωνσταντίνου Μανασσή Σύνοψις Χρονική* (Εἰσαγωγή-Ἀπόδοση-Σχόλια-Εὔρετήριο), Ἀθήνα 2003.

Γ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ
(Βραχύτερες παρουσιάσεις και κρίσεις βιβλίων και μελετών δὲν μνημονεύονται.)

- Φ. Κουκουλέ, *Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός*, τόμοι Α', Β' καὶ Γ' (Ἀθήναι 1948-49), *Αθ* 53 (1950), σσ. 334-339.
- Ν. Τομαδάκη, *Ὁ Ἰωσήφ Βρυέννιος καὶ ἡ Κρήτη κατὰ τὸ 1400* (Ἀθήναι 1947), *Αθ* 53 (1950), σσ. 341-342.
- Ἐλευθ. Παυλίδη, *Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ρωσίας καὶ τὰ 33 χρόνια τοῦ ἐν Ἀθήναις σωματείου τῶν ἐκ Ρωσίας Ἑλλήνων* (Ἀθήναι 1953), *ΑΠ* 18 (1953), σσ. 306-307.
- Εὐγενία Βέη-Χατζηδάκη, *Ἐκκλησιαστικὰ κεντήματα* (Ἀθήναι 1953), *ΑΠ* 18 (1953), σσ. 307-311.
- Γ. Ζώρα, *Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος καὶ αἱ πρὸς ἑλληνοτουρκικὴν συνεννόησιν προσπάθειαι αὐτοῦ* (Ἀθήναι 1954), *ΑΠ* 19 (1954), σσ. 384-388.
- Δ. Κ. Παπαδοπούλου (Σταυριώτη), *Ἀπογραφή τῶν Σταυριωτῶν* (Ἀλεξάνδρουπολις 1954), *ΑΠ* 19 (1954), σσ. 382-384.
- *Α. Ἀ. Παπαδοπούλου, «Φρασεολογικά» (ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ 7ο τεύχ. τοῦ *Λεξικογραφικοῦ Δελτίου* 1955), *ΑΠ* 20 (1955), σσ. 301-304.
- Γ. Σακκά, *Ἡ ἱστορία τῶν Ἑλλήνων τῆς Τριπόλεως τοῦ Πόντου* (Νίκαια Ἀτικῆς 1957), *ΑΠ* 21 (1956), σσ. 236-237.
- Ἐλευθ. Δ. Παυλίδου, *Πῶς καὶ διατί ἐματαιώθη ἡ δημοκρατία τοῦ Πόντου* (Ἀθήναι 1956), *ΑΠ* 21 (1956), σσ. 237-238.
- Fr. Masai, *Pléthon et le Platonisme de Mistra* (Paris 1956), *ΑΠ* 21 (1956), σσ. 238-241.
- M. Richard, *Répertoire des bibliothèques et des catalogues de manuscrits grecs*. (Deuxième édition, Paris 1958), *ΑΠ* 22 (1958), σσ. 273-278.
- Fr. Halkin, *Bibliotheca Hagiographica Graeca* I, II, III (Bruxelles 1957), *ΑΠ* 22 (1958), σσ. 278-280.
- Κ. Ἀμάντου, *Σχέσεις Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος μέχρι τοῦ 1821, Α' (1071-1571)* (Ἀθήναι 1955), *ΑΠ* 22 (1958), σσ. 280-283.
- Γ. Ζώρα, *Χρονικὸν περὶ τῶν Τούρκων Σουλτάνων (κατὰ τὸν Βαρβερινὸν ἑλληνικὸν κώδικα 111)* (Ἀθήναι 1958), *ΑΠ* 22 (1958), σσ. 283-284.
- G. Moravcsik, *Byzantinoturcica*. I. *Die byzantinischen Quellen der Geschichte der Türkvölker* (Berlin 1958). II. *Sprachreste der Türkvölker in den byzantinischen Quellen* (Berlin 1958), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 227-235.
- Τάκη Μουζενίδη, *Τὸ Ποντιακὸ Θέατρο* (Ἀθήναι 1959), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 235-237.

- Βασιλείου Τατάκη, *Ἡ συμβολὴ τῆς Καππαδοκίας στὴ Χριστιανικὴ Σκέψη* (Ἀθῆναι 1960), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 237-238.
- Μητροπολίτου Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν Ἀγαθαγγέλου Π. Τσαούση, *Ἡ ἱστορία τοῦ ἐν Πόντῳ χωρίου Χόφα καὶ ἡ καταστροφὴ αὐτῆς* (Ἀθῆναι 1960), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 238-240.
- Στ. Α. Νικολαΐδου, *Ὁ Λεωνίδας Ἰασονίδης* (Ἀθῆναι 1961), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 240-245.
- Κ. Ρωμαίου, *Κοντὰ στὶς ρίζες. Ἐρευνα στὸν ψυχικὸ κόσμον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ* (Ἀθῆναι 1959), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 246-248.
- Τ. Αθ. Γριτσοπούλου, *Μονὴ Φιλοσόφου* (Ἀθῆναι 1961), *ΑΠ* 23 (1959), σσ. 248-249.
- Ἄποστ. Βακαλοπούλου, *Ἱστορία τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ. Α' Ἀρχές καὶ διαμόρφωσή του* (Θεσσαλονίκη 1961), *ΑΠ* 24 (1961), σσ. 424-432.
- Étienne Sargologos, *La vie de Saint Cyrille le Philéote, moine Byzantin (1100)* (Bruxelles 1964), *Πλ* 16 (1964), σσ. 341-343.
- Νίκου Ε. Μηλιώρη, *Οἱ Κρυπτοχριστιανοί* (Ἀθῆναι 1962), *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 305-307.
- Marie Nystazopoulou, «La dernière reconquête de Sinope par les Grecs de Trébizonde (1254-1265)», *REB* 22 (1964), σσ. 241-249, *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 307-308.
- Ε. Δ. Μαζαράκη, *Ἡ λαογραφικὴ ἔρευνα καὶ ἡ συστηματικὴ ὁργάνωσή της* (Ἀθῆναι 1964), *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 308-309.
- Anthony Bryer, «Ludovico da Bologna and the Georgian and Anatolian Embassy of 1460-1461», *BK* 19-20, No 48-49 (Paris 1965) 178-198, *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 309-30.
- Émile Janssens, «Trébizonde», *Le Flambeau* 46, no 3-4 (1963), σσ. 234-253, *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 310-311.
- Ν. Α. Οἰκονομίδη, «Φιλοθέου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἐργώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Ἱερομάρτυρα Φωκᾶν», *ΝΑΘ* 4 (1963), σσ. 83-101, *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 312-313.
- Γεωργίου Α. Μέγα, «Πίνακες μύθων, παραμυθίων καὶ εὐτραπέλων διηγήσεων περιεχομένων εἰς ἑλληνικὰ λαογραφικὰ περιοδικά. Συμβολὴ εἰς τὸν Διεθνή Κατάλογον τύπων», *Λαογρ* 21 (1964), *ΑΠ* 27 (1965), σσ. 314-325.
- «Le millénaire du Mont Athos, 963-1963», *Études et Mélanges*, I, II (Chevetogne, Belgique 1963-64), *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 526-529.
- La vie de Saint Athanase l'Athonite* (ἔκδοσις μονῆς Chevetogne 1963), *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 529-530.
- 1) Selina Ballance, «The Byzantine Churches of Trebizond», *ASr* 10 (1960), σσ. 141-175.

- 2) D. Winfield, M. Q. Smith, Selina Ballance and Ann Powell, «The Yakupoglu Konak», *ASt* 10 (1960), σσ. 197-203.
- 3) David Winfield and June Wainwright, «Some Byzantine Churches from the Pontus», *ASt* 12 (1962), σσ. 131-161.
- 4) David Winfield, «A Note on the Southeastern Borders of the Empire of Trebizond in the Thirteenth Century», *ASt* 12 (1962), σσ. 163-172.
- 5) David Winfield, «Sancta Sophia, Trebizond - A Note on the Cleaning and Conservation Work», *Studies in Conservation* 8, No 4 (Aberdeen 1963), σσ. 117-130.
- 6) Joyce Plesters, «Sancta Sophia, Trebizond - A Note on the Materials and Technique», *Studies in Conservation* 8, no 4 (Aberdeen 1963), σσ. 131-135.
- 7) Selina Ballance, «Early Turkish Buildings in Trabzon», *Belleten* 29, τεύχ. 113 (Ankara 1965), σσ. 73-76, *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 530-532.
- Donald M. Nicol, «Constantine Akropolites, A Prosopographical Note», *Dumbarton Oaks Papers* 19 (1965), σσ. 249-256, *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 532-533.
- Anthony Bryer, «Shipping in the Empire of Trebizond», *The Mariner's Mirror* 52, No 1 (1966), σσ. 3-12, *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 533-534.
- Anthony Bryer, «Some notes on the Laz and Tzan», Μέρος 1^ο *BK* 21-22 (1966) 174-95, Μέρος 2^ο *BK* 23-24 (1967), σσ. 161-168, *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 534-535.
- Paul Moraux, «Manuscripts de Trébizonde au Musée Archéologique d'Ankara», *Scriptorium* 29 (1965), σσ. 269-273, *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 535-536
- Χ. Πατρινέλη, *Ὁ Θεόδωρος Ἀγαλλιανὸς ταυτιζόμενος πρὸς τὸν Θεοφάνη Μηδεῖας καὶ οἱ ἀνέκδοτοι λόγοι του. Μία νέα ἱστορική πηγή περὶ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους* (Ἀθήνα 1966), *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 536-537.
- Μαρίας Γ. Νυσταζοπούλου, *Ἡ ἐν τῇ Ταυρικῇ χερσονήσῳ πόλις Σουγδαία ἀπὸ τοῦ ΙΓ' μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Νοτίου Ρωσίας* (Ἀθήνα 1965), *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 537-539.
- *Ἄλκης Κυριακίδου-Νέστορος, *Τὰ ὑφαντὰ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης* (Ἀθήνα 1965), *ΑΠ* 28 (1966), σσ. 539-540.
- D. Talbot Rice, *The Church of Haghia Sophia at Trebizond* (Edinburgh 1968), *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 451-457 *Ἐπιμετρον* (βιβλιοκρισίας).
- Peter Schreiner, *Studien zu den Βραχέα Χρονικά, Miscellanea Byzantina Monacensia* 6 (München 1967), *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 457-464
- Nicolas Oikonomidès, *Actes de Dionysiou, Archives de l' Athos* IV (Paris 1968), *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 464-467.

- Warwick Wroth, *Western and Provincial Byzantine Coins of... Trebizond in the British Museum* (ἀνατύπωση, Chicago 1966), *ΑΠ* 29 (1968), σσ. 467-468.
- G. Rossi Taibbi, *Filagato da Cerami, Omelie per i Vangeli domenicali...* (Palermo 1969), *Πλ* 22 (1970), σσ. 300-303.
- Émile Janssens, *Trebizonde en Colchide* (Bruxelles 1969), *BZ* 63 (1970), σσ. 112-116 καὶ *ΑΠ* 30 (1970), σσ. 427-428.
- Δ. Βαγιακάκου, *Οἱ Μανιᾶται τῆς Κοροσικῆς*, τόμος 1ος (Ἀθήναι 1970), *ΑΠ* 30 (1970), σσ. 428-429.
- Fr. Halkin, *Auctarium bibliothecae hagiographicae graecae, Subsidia hagiographica* 47 (Bruxelles 1969), *ΑΠ* 31 (1971-72), σσ. 516-518.
- Dem. J. Georgacas, «The Waterway of Hellespont and Bosphorus: the Origin of the Names and Early Greek Haplology», *Names* 19, no 2 (June 1971), σσ. 65-131· Dem. J. Georgacas, «The Names of the Asia Minor Peninsula and a Register of Surviving Anatolian Pre-Turkish Placenames», *Beiträge zur Namenforschung, Neue Folge, Beiheft* 8 (Heidelberg 1971), *ΑΠ* 31 (1971-72), σ. 518.
- G. Bratianu, *La mer Noire. Des origines à la conquête ottomane* (Monachii 1969), *BZ* 65 (1972), σσ. 438-441.
- Βασιλείου Α. Δεντάκη, *Βίος καὶ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου (Κοκκίνου) Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (1353-1354 καὶ 1364-1376) τοῦ Θεολόγου, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενα. Editio princeps* (Ἀθήναι 1971), *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 361-363.
- Λαζάρου Κ. Καλαϊτζίδη, *Ὁ Μεγαλομάρτυς Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Γαβρᾶς, ἥτοι Ἀκολουθία αὐτοῦ συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις πνευματικοῦ Ἀνθίμου Γαβρᾶ* (Θεσσαλονίκη 1972), *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 363-364.
- Jeanne Colias, «Les bibliothèques de la région de Trébizonde et leurs manuscrits grecs», *Annuaire 1971-1972 École Pratique des Hautes Études, IVe section sciences historiques et philosophiques* (Paris 1972), σσ. 809-812, *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 364-365.
- Θαβωρίτη Μ., *Μνήμες Μικρᾶς Ἀσίας. Πενήντα χρόνια μετὰ τὴν καταστροφή* (Ἀθήναι 1972), *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 365-367.
- Δημητρίου Σκαρλάτου Σούτζου, *Ἑλληνες ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Πρόλογος Εὐαγγέλου Π. Φωτιάδου, ἐπιτίμου διευθυντοῦ Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης* (Ἀθήναι 1972), *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 367-368.
- Christian Hannick, «Studien zu den griechischen und slavischen liturgischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek», *Byzantina Vindobonensia* VI (Wien 1972), *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 368-371.

- N. Oikonomidès, *Les listes de préséance byzantines des IXe et Xe siècles* (Paris 1972), *ΑΠ* 32 (1972-73), σσ. 371-377.
- Ποντιακή Στοά 1972-74, *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 277-278.
- Χρυσοστόμου Θεοδοωρίδου - Σωκράτη Κλαδά, *Πρόσφυγες φοιτηται και σπουδασται μετα την Μικρασιατικην Καταστροφην. Επιστημονικη και επαγγελματικη σταδιοδρομία των* (Αθήναι 1974)· Χρυσοστόμου Α. Θεοδοωρίδου, *Διακριθέντες του ξεροξιωμένου Έλληνισμού Μικράς Ασίας - Πόντου - Άν. Θράκης - Κωνσταντινουπόλεως* (Αθήναι 1975), *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 279-280.
- Ίορδ. Ένεπεκιδη, *Ό Γολγοθάς των Έλλήνων του Πόντου* (Αθήναι 1976), *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 280-282.
- Κωνστ. Ν. Παπαμιχαλοπούλου, *Περιήγησις εις τον Πόντον* (Αθήνησιν 1903, άνατύπωση Άθήναι 1973), *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 282-283.
- Δημητρίου Άθ. Άθασασιάδου, *Ό πυρρίχιος χορός (Σέρα - Τρομαχτός)* (Έδεσσα 1975), *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 283-284.
- A. Oikonomides, *Mithraic art. A search for unpublished and unidentified monuments* (Chicago 1975), *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 284-285.
- N. Diomidis-Petsalis, «Hellenism in Southern Russia and the Ukrainian Campaign: their effect on the Pontus question (1919)», *BSI* 13 (1972), σσ. 221-263, *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 285-286.
- A. A. M. Bryer, «The fate of George Komnenos, ruler of Trebizond (1266-1280)», *BZ* 67 (1974), σσ. 332-350, *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 286-287.
- Michel Kursanskis, «Une nouvelle monnaie de l'empire de Trébizonde», *Revue Numismatique* 14 (1972), σσ. 269-270, *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 287-288.
- Michel Kursanskis, «L'usurpation de Théodora Grande Comnène», *REB* 33 (1975) 187-210· M. Kursanskis, «Relations matrimoniales entre Grands Comnènes de Trébizonde et princes Géorgiens», *BK* 34 (1976), σσ. 112-127, *ΑΠ* 33 (1975-76), σσ. 288-290.
- Hans-Veit Beyer, «Nikephoros Gregoras Antirrhethika. I. Einleitung, Textausgabe, Übersetzung und Anmerkungen», *Wiener Byzantinische Studien XII* (1976), *ΑΠ* 34 (1977-78), σσ. 301-303.
- Ά. Άνθεμίδη, *Η συμβολή του μεγάλου Βησσαρίωνα στη μετάδοση των κλασσικών γραμμάτων στη Δύση και οι άγωνες του για την έλευθερία του έλληνικού γένους (1403-1472)* (Θεσσαλονίκη 1976), *ΑΠ* 34 (1977-78), σσ. 303-304.
- Πρακτικά του Β' Συμποσίου Λαογραφίας του Βορειοελλαδικού χώρου (Ήπειρος - Μακεδονία - Θράκη), Κομοτηνή 19-22 Μαρτίου 1975*

- (έκδοση: Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αΐμου, Θεσσαλονίκη 1976), *ΑΠ* 34 (1977-78) 304-305.
- D. E. Tombaidis, «L'infinifit dans le dialecte grec du Pont Euxin», *BSt* 18 (1977), σσ. 155-174, *ΑΠ* 34 (1977-78), σσ. 306-307.
- Ίωάννα Κόλλια, «Ο Σεβαστός Κυμινήτης και ἡ ἴδρυση τοῦ Φροντιστηρίου τῆς Τραπεζούντας», *Ελλ* 30 (1977-78), σσ. 280-307, *ΑΠ* 36 (1980), σσ. 259-260.
- A. P. Kazdan, «La byzantinologie soviétique en 1972», *Byz* 47 (1977) 498-521· A. P. Kazdan, «La byzantinologie soviétique en 1973», *Byz* 48 (1978), σσ. 286-314, *ΑΠ* 36 (1980), σσ. 260-261.
- M. Kursanskis, «La descendance d'Alexis IV, empereur de Trébizonde. Contribution à la prosopographie des Grands Comnènes», *REB* 37 (1979), σσ. 239-247, *ΑΠ* 36 (1980), σσ. 263-264.
- Ἐλευθερία Ι. Νικολαΐδου, *Οἱ Κρυπτοχριστιανοὶ τῆς Σπαθίας (ἀρχές 18ου αἰ. - 1912)* (διδακτορική διατριβή, ἐκδόσεις IMIAX, Ίωάννινα 1979), *Πλ* 32 (1980), σσ. 445-447.
- Π. Χατζημωυσιῆ, *Βιβλιογραφία 1919-1978. Μικρασιατικὴ ἐκστρατεία - ἦττα - προσφυγιά* (Ἀθήνα 1981), *ΑΠ* 40 (1985), σσ. 373-378.
- Sergej Pavlovic Karpov, *L'impero di Trebisonda, Venezia, Genova e Roma 1204-1461. Rapporti politici, diplomatici e commerciali* (Roma 1986, ἔκδοση: Il Vetro Editrice), *ΑΠ* 41 (1987), σσ. 419-424 καὶ *Il Vetro, Rivista della Civiltà Italiana* 3-4, anno XXXI (Maggio-Agosto 1987), σσ. 479-483.
- «Eine Sprachlehre von der Hohen Pforte» (herausgegeben von Werner Lehfeldt), *Slavistische Forschungen* 57 (Köln-Wien 1989), *ΔΚΜΣ* 7 (1988-89) [1991], σσ. 315-319.
- Charles de Scherzer, *Σμύρνη. Γεωγραφική, οἰκονομική καὶ πολιτιστικὴ θεώρηση*. Μετάφραση - εἰσαγωγή - σχόλια: Ξένη Μπαλιωτῆ. Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια: Θεοδόσης Πυλαρινός, Δύο τόμοι, Ἀθήνα, Νεοελληνικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη, Ἱστορητῆς 1995, *ΔΚΜΣ* 11 (1995-96) 393-402.
- Κωνσταντίνος Ε. Φωτιάδης, *Πηγές τῆς ἱστορίας τοῦ κρυπτοχριστιανικοῦ προβλήματος*, Θεσσαλονίκη 1997, *ΔΚΜΣ* 13 (1999-2000) 400-408.
- Ίωάννης Η. Κάλφογλου, *Ἱστορικὴ Γεωγραφία τῆς Μικρασιατικῆς Χερσονήσου* (Κωνσταντινούπολη 1899). Εἰσαγωγή - μετάφραση - σχόλια: Σταῦρος Θ. Ἀνεστίδης (Ἀθήνα, Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, 2002), καὶ «Συμπληρωματικὰ στὴ βιογραφία καὶ ἐργογραφία τοῦ Ἰ. Η. Κάλφογλου», *ΔΚΜΣ* 16 (2009) (421-428).

Δ. ΑΡΘΡΑ ΣΤΗΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ - ΛΑΡΟΥΣ

ΤΟΜΟΙ 1-12, 1960-1967

α) Ποντιακά

«Ἀθανάσιος ὁ δαίμονοκαταλύτης», «Ἀμρουτζής» [(«1) Ἀλέξανδρος, 2) Βασίλειος, 3) Γεώργιος, 4) Ἐλευθέριος)], «Βαζελών», «Βησσαρίων», «Γαβρᾶς» [(«1) Θεόδωρος, 2) Γρηγόριος, 3) Κωνσταντίνος, 4) Κωνσταντίνος, 5) Μιχαήλ, 6) Μιχαήλ, 7) Ἰωάννης)], «Ἐλενόποντος», «Εὐγενικός Ἰωάννης», «Εὐγένιος [7] μάρτυς», «Καβαζίται», «Κομνηνοὶ (Μεγάλοι)», «Λιβαδηνὸς Ἀνδρέας», «Λουκίτης Κωνσταντίνος», «Μιχαήλ Πανάρετος», «Ποντική διάλεκτος», «Πόντος», «Τραπεζοῦς», «Τραπεζοῦντος κράτος».

β) Βυζαντινά

«Ἀκομινᾶτοι» [(«1) Μιχαήλ, 2) Νικήτας, 3) Γεώργιος, 4) Νικήτας)], «Ἄννα Κομνηνή», «Ἀριστάρχης» [(«1) Σταυράκης, 2) Νικόλαος, 3) Μιλτιάδης, 4) Ἰωάννης, 5) Σταυράκης, 6) Γρηγόριος, 7) Ἀλέξανδρος)], «Ἀρμενόπουλος Κωνσταντίνος», «Βασίλειος» (αυτοκράτορας Βυζ.), «Βλεμμύδης Νικηφόρος», «Βυζάντιον» [«Πολιτική Ἱστορία, Πολιτιστική Ἱστορία, Βυζαντινὴ Γραμματεία»], «Γενέσιος Ἰωσήφ», «Γεννάδιος ὁ Σχολάριος», «Γλυκᾶς Μιχαήλ», «Γρηγοῦς Νικηφόρος».

«Δερμοκαΐτης» [(«1) Μιχαήλ, 2) Γεώργιος, 3) Νικόλαος, 4) Δημήτριος Παλαιολόγος, 5) Καστροφύλας Δερμοκαΐτης)], «δεσποτάτον», «δεσπότης», «Δημάτρα», «Διάβολις», «διβέρσιον», «Διδυμότειχον», «Διήγησις παιδιόφραστος περὶ τῶν τετραπόδων», «Διογένης Κωνσταντίνος», «Διόπτρα», «Δοκειανὸς» [(«1) Μιχαήλ, 2) Γεώργιος, 3) Θεόδωρος, 4) Ἰωάννης)], «δομέστικος», «Δομνίκα», «Δοξαπατρῆς Γρηγόριος», «Δοξαπατρῆς Θεοφάνης», «Δοξαπατρῆς Ἰωάννης», «Δοξαπατρῆς Νικόλαος», «Δοξαπατρῆς Νεῖλος», «Δορυστόλον», «Δοσίθεος ὁ Μάγιστρος», «Δούκας» [(«1) Κωνσταντίνος, 2) Ἰωάννης)], [(«1) Μιχαήλ, 2) Κωνσταντίνος, 3) Κωνσταντίνος, 4) Ἀνδρόνικος, 7) Ἰωάννης Βατάτζης, 8) Ἀλέξιος Μούρτζουφλος, 9) Μιχαήλ], «Δούκας, Βυζαντινὸς συγγραφεύς», «Δουκίτζης Ἰωάννης», «δοῦξ» (βυζ. ἄξιαμα), «Δραγάσης Κωνσταντίνος», «Δρακοντόπουλοι», «Δρίμης Δημήτριος», «Δρόκτων», «Δροσίλλα καὶ Χαριελλῆς», «δρουγγάριος», «Δωρόθεος, μητροπολίτης τῆς Μονεμβασίας».

- «Έξεοῖται», «εἰρηνάρχης», «Εἰρήνη» (Βυζάντιο καὶ Τραπεζοῦς), «Εἰρηνικός Νικόλαος», «Ἐλβασάν», «Ἐλεβήχος», «Ἐλένη» (αὐτοκράτειρες καὶ ἡγεμονίδες Βυζ.), «Ἐλευθέριος, ἔξαρχος Ραβέννης», «Ἐξαμίλιον», «Ἐξαπτέρυγος Θεόδωρος», «ἔξαρχατον», «ἔξπλοράτορες», «ἔπαρχος (Βυζ.)», «ἐπικέρνης», «ἐπικόμβια», «ἐπισκέπτης (μυσ.)», «Ἐρμονιακός Κωνσταντῖνος», «ἔταιρειάρχης», «Ἐτυμολογικόν μέγα», «Ἐυγενιανός Νικίπτας», «Ἐυγενικός Μάρκος», «Ἐυγένιος ὁ Αὐγουστοπολίτης», «Ἐυδοκία» (αὐτοκράτειρες Βυζ.), «Ἐυδοκιάς», «Ἐυδόκιμος» (Βυζ. πρίγκιπας), «Ἐυδοξία» (αὐτοκράτειρες Βυζ.), «Ἐυδόξιος», «Ἐυεργετηνός Παῦλος», «Ἐυπράξιος», «Ἐυστάθιος, νομομαθής», «Ἐυφημία Λουπικίνα», «Ἐυφροσύνη» (αὐτοκράτειρα Βυζ.), «Ἐφραΐμ, Βυζ. ἱστορικός».
- «Ζάκυνθος» [ἱστορία], «Ζηλωταί» [Βυζ. Ἱστορία], «Ζήνων» (βασιλεὺς Βυζ.), «Ζωή» (αὐτοκράτειρες Βυζ.), «Ζωναρῆς Ἰωάννης», «Ζώσιμος, ἀλχημιστής», «Ζώσιμος, Ρωμαῖος ἱστορικός», «ζωστή» (ἄξιωμα), «Ζωτικός Παρασπόνδυλος».
- «Ἡράκλειος» (αὐτοκράτορες Βυζ.), «Ἡράκλειος» (στρατηγός Βυζ.), «Ἡρακλωνᾶς» (αὐτοκρ. Βυζ.).
- «θέμα (Βυζ.)», «Θεοδόσιος» (αὐτοκράτορες Βυζ.), «Θεοδόσιος» [«6) ὁ Διάκωνος, 7) ὁ Μελιτηνός»], «Θεοδώρα» (αὐτοκράτειρες Βυζ.), «Θεόδωρος» [«3) ὁ Α' Λάσκαρις, 4) ὁ Β' Λάσκαρις, 5) ὁ Α' δεσπότης Πελοποννήσου, 6) ὁ Β' Παλαιολόγος»], «Θεόδωρος Ὑγρακηνός», «Θεόκτιστος ὁ ἕμνογράφος», «Θεοφάνης» [«2) ὁ ἱστορικός, 11) ὁ ὁμολογητής»], «Θεοφάνους συνεχισταί», «Θεοφανῶ» (αὐτοκράτειρες Βυζ.), «Θεόφιλος» (αὐτοκράτορας Βυζ.), «Θεοφύλακτος ὁ Σιμοκάττης», «Θεσσαλονίκη» [«Μεσαιωνική-Βυζαντινὴ περίοδος»], «Θεσσαλονίκης Θέμα», «Θεωνᾶς, ἀνύπαρκτος ἱστορικός», «Θωμᾶς ὁ Παλαιολόγος».
- «Ἱερακάριος» (βυζ. ἄξιωμα), «Ἱεροκλῆς» (γεωγράφος), «ἰλλούστριος» (τίτλος), «Ἱμπερίος καὶ Μαργαρώνα», «Ἰοβιανός Φλάβιος» (αὐτοκράτορας Βυζ.), «Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης», «Ἰουστινιανός» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [«1) ὁ Α', 2) ὁ Β'»], «Ἰουστίνος» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [«1) ὁ Α', 2) ὁ Β'»], «Ἰσαάκιος» (αὐτοκράτορες Βυζ.), «Ἰσαύρων δυναστεία», «Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης», «Ἰωάννης» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [Ἰωάννης Α' - Ἰωάννης Η'], «Ἰωάννης» (στρατηγοὶ Βυζ.), «Ἰωάννης Ἄκτουάριος», «Ἰωάννης Ἄντιοχεύς», «Ἰωάννης Γαζαῖος», «Ἰωάννης ὁ Γλυκύς», «Ἰωάννης Ἐπιφανεύς», «Ἰωάννης Ἰταλός», «Ἰωάννης Καμενιάτης», «Ἰωάννης Καππαδόκης», «Ἰωάννης Μόσχος», «Ἰωάννης ὁ Ὁρσανοτρόφος», «Ἰωάννης Μυστάκων», «Ἰωάννης Σικελιώτης», «Ἰωάννης Σολομών», «Ἰωάννης ὁ Φιλόπονος».
- «Καβάσιλας» [«4. Νεῖλος, 5. Νικηφόρος, 6. Νικόλαος»], «Καθαρός Μιχαήλ»,

- «καἰσαρ» (ἄξιωμα), «Καλέκας» [(1) Ἐμμανουήλ, 3) Ἰωάννης], «Καλλίμαχος καὶ Χρυσορρόη», «Κάλλιστος Νικηφόρος Ξανθόπουλος», «Καματηρὸς Ἰωάννης», «Καναβὸς Νικόλαος», «Κανανὸς Ἰωάννης», «Καντακουζηνός» (αὐτοκράτορες, στρατηγοὶ καὶ ἄρχοντες στὸ Βυζάντιο), «Κασσιανή» (Βυζ. ποιήτρια), «κατεπάνω» (βυζ. ἄξιωμα), «Κεδρηνὸς Γεώργιος», «Κιβυραιωτῶν θέμα», «Κομνηνοί» (αὐτοκράτορες Βυζ.), «Κοντοστέφανος» [(2) Θεόδωρος, 3) Ἀνδρόνικος, 4) Ἀλέξιος], «Κόνων» (στρατηγὸς Βυζ.), «Κοσμάς ὁ Ἰνδικοπλεύστης», «Κριτόβουλος Μιχαήλ», «Κυδῶνης Δημήτριος», «Κυδῶνης Πρόχορος», «Κωδινὸς Γεώργιος», «Κωνσταντῖνος» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [«Κωνσταντῖνος Α' - Κωνσταντ[ῖνος ΙΑ']», «Κωνσταντῖνος» (αὐτοκράτορας Βυζ.), «Κώνστας» (αὐτοκράτορας Βυζ.)].
- «Λαλάκιων» (στρατηγὸς Βυζ.), «Λαμπαρδᾶς Ἀνδρόνικος», «Λαπίθης Γεώργιος», «Λεόντιος» (αὐτοκράτορας Βυζ.), «Λέων» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [«Λέων Α' - Λέων Στ'»], «Λέων ὁ Διάκονος», «Λύβιστρος καὶ Ροδάμνη».
- «Μαλάλας Ἰωάννης», «Μανασσῆς Κωνσταντῖνος», «Μανουήλ» (αὐτοκράτορες Βυζ. καὶ Μεγ. Κομν.) [«Μανουήλ Α', Β', Μανουήλ Ἄγγελος δεσπότης Θεσσαλίας, Μανουήλ Α', Β', Γ', Μεγ. Κομν.», «Μιχαήλ» (αὐτοκράτορες Βυζ. καὶ Μεγ. Κομν.) [«Μιχαήλ Α' - Μιχαήλ Θ' καὶ Μιχαήλ Μεγ. Κομν.»].
- «Ναρσῆς» (στρατηγοὶ Βυζ.) [1), 2), 3)], «Νικηφόρος» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [«Νικηφόρος Α', Β', Γ'»], «Νικηφόρος» (ἄξιωματοῦχοι καὶ στρατηγοὶ Βυζ.) [1), 2), 3), 4), 5)], «Νικαίας Βασίλειον».
- «Παλαιολόγος» [«Μιχαήλ Η' καὶ Θ'»], «παρακοιμώμενος» (ἄξιωματοῦχος), «Παχυμέρης Γεώργιος», «Πρόδρομος Θεόδωρος».
- «Ρωμανός» (αὐτοκράτορες Βυζ.) [«Ρωμανὸς Α', Β', Γ'»]. .

Ε. ΠΟΙΚΙΛΑ

- «Αἱ μεταλλαγαὶ τοῦ σκοποῦ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν εἰς εὐρωπαϊκὰ γυμνάσια καὶ ἡ ἑλληνικὴ πραγματικότης», *Πρακτικά Γ' Παιδαγωγικοῦ Συνεδρίου τῶν Ξένων Σχολείων (5-7 Δεκεμβρίου 1963)*, (Θεσσαλονίκη 1964).
- καὶ Ἐ. Ἀρώνης, «Ἀναδρομὴ εἰς τὴν Σπιναλόγκαν», *Ἀρχεῖα Ἱατρικῶν Ἐταιρειῶν* 1, τεύχος 2 (1975) 292-310 (18-36).
- «Πρώτη προσέγγιση στὰ Ἑλληνικά Ἑρμητικά κείμενα», *Τλίσος* 109 (Ἰαν.-Φεβρ. 1975) 31-39.

Μετάφραση: Β. Α. Groningen, *Πραγματεία περί τῆς ἱστορίας καὶ τῆς κριτικῆς τῶν ἑλληνικῶν κειμένων* (*Traité d'histoire et de critique des textes grecs*) (Ἀθήνα, ἔκδοση Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 1980), 140σ.

Βιβλιογράφηση ἀπὸ τὸ 1958 ἕως τὸ 1980 ἑλληνικῶν μελετῶν σχετιζομένων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τοὺς κώδικες στὸ *Scriptorium Bulletin Codicologique*, Bruxelles.

Συμπλήρωμα τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης *M. Liddell - R. Scott* ὑπὸ *Κ. Γεωργοῦλη - Π. Γεωργούντζου* (ἔκδοση Ἰ. Σιδέρη, Ἀθήνα 1972) σύνταξη τῶν λημμάτων *ἀάβηκτον - αὐύματα*.

ΣΤ. ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν πόλεμο στὴν Ἀλβανία, δημοσιευμένες στὸ περιοδικὸ *Κένταυρος*, Ὄργανον Ἠθικῆς Ἀγωγῆς Ἰππικοῦ - Θεωρακισμένων:

- «Ἦταν ὄλοι τοὺς καλὰ παιδιά. (Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν πολεμικὴ ζωὴ τῆς Πας Ὀμάδος Ἀναγνωρίσεως)», *Κένταυρος*, ἔτος 2ον, περίοδος Β', ἀρ. φ. 9 (21), σελ. 22-23 (28 Ὀκτωβρίου 1948).
- «Ἡ μάχη τῆς Σούχας. (Ἡ Πα Ὀμάς Ἀναγνωρίσεως στὴν Ἀλβανία)», *Κένταυρος*, ἔτος 3ον, περίοδος Β', ἀρ. φ. 11 (21), σελ. 17-18 (20 Δεκεμβρίου 1948).
- «Καβαλλαραῖοι περνοῦνε στὸ δρόμο. (Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν Ἀλβανία)», *Κένταυρος*, ἔτος 4ον, περίοδος Β', ἀρ. φ. 31, 32, 33 (43, 44, 45), σελ. 12-13 (Σεπτ.-Ὀκτ. 1950).

Ζ. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

(μὲ τὸ ψευδώνυμο : Λυσ. Φωτεινός)

- *Τετραλογία τῆς ἀπουσίας* (Ἀθήνα 1969).
- *Ἀποκριάτικο παιγνίδι* (Ἀθήνα 1969).
- *Ὁ χεῖμαρρος* (Ἀθήνα 1985).
- *Ὁ Σατανάς* (Ἀθήνα 1986).
- *Γερμανικὴ ποίηση μετὰ τὸ 1945*. Νεοελληνικὴ ἀπόδοση (Tübingen, Ἀθήνα 1976).